

Ion Valer XENOFONTOV

doctor în istorie

Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova

Doctor in History

Faculty of History and Philosophy, State University of Moldova

E-mail: ionx2005@yahoo.com

MĂNĂSTIREA JAPCA: TRECUT ȘI PREZENT***Japca Monastery: past and present***

Summary. A historical retrospective of the Japca monastery is presented from its foundation to the present. It is the only monastic place in the Prut-Dniester area, which has been operating uninteruptedly since its establishment. There is talk of space, heritage, monastic community. The author also presents the current situation of the sanctuary based on a *visu* documentation.

Keywords: Monastery, Japca, resistance, monastic community, heritage, Moldova.

Retrospectivă istorică

Mănăstirea Japca cu hramul Înălțarea Domnului a fost denumită cu diverse apelative: *cetatea credinței, școala sfinților, cetatea românismului de pe malul drept al Nistrului, Mănăstirea rezistenței, supraviețuitoarea calvarului comunist, locul cel mai apropiat de Dumnezeu, loc de paradis, simbol al trăinicieii credinței strămoșești*, învingătoarea unui imperiu, *Ierusalimul Basarabiei* etc.

Este singurul lăcaș monahal din spațiul pruto-nistean, care funcționează neîntrerupt de la înființare.

Particularitățile istorice, cadrul geografic, mișcarea clericală, dimensiunile socio-culturale și spirituale îi conferă o puternică autenticitate între așezămintele monahale.

Lăcașul monahal Japca este în deplină armonie cu natura. Mănăstirea are o priveliște pitorească fiind comparată cu un „cuib de vulturi pe înălțimea malului stâncos din dreapta Nistrului”, configurată în formă de semicerc, la o distanță de 2 km de localitatea omonimă din raionul Florești, Republica Moldova. Așezământul monastic face parte din grupul nordic de mănăstiri amplasate de-a lungul fluviului Nistru. În proximitatea mănăstirii se află Stânca Japca – formațiune rifogenă, cu o altitudine absolută de 170 m. Monumentul naturii de esență geopanologică a fost consemnat în anul 1962 și are o suprafață de 10 ha¹.

Mănăstirea este expusă la riscuri majore de alunecări de teren, surpări și rostogoliri. În mentalul colectiv, bolovanii desprinși din stâncă erau percepuți ca reminiscențe ale luptei dintre uriași. Dacă la începutul sec. al XIX-lea colina înaltă de piatră (numită „Purice”) era acoperită cu pădure și floră bogată, actualmente, din cauza acțiunii factorului antropogen, această zonă este văduvită de vegetație silvică. Cu peste o sută de ani în urmă se afirma că primele privighetori veneau la mănăstirea Japca și în localitățile din împrejurimile acesteia.

Teritoriul din proximitatea Mănăstirii Japca este locuit de amfibii și reptile, înscrise în documentele europene privind conservarea speciilor și habitatelor și în *Cartea Roșie a Republicii Moldova*².

¹ Igor Nicoară, *Stânca Japca*, in: Ariile naturale protejate din Moldova, Vol. 1. Monumente ale naturii: geologice, paleontologice, hidrologice, pedologice / Coord.: Gheorghe Postolache, Chișinău: ÎEP Știința, 2016, p. 44.

² *Cartea Roșie a Republicii Moldova*, Ediția a treia, Chișinău: Știința, 2015, p. 164, 169, 171-172, 174-175, 200, 219, 221, 243, 247, 332, 335-336, 339, 348-350, 354, 360, 368, 373-374, 382-383, 396, 399-400, 405, 414, 436.

Pomelnicul Mănăstirii Japca, publicat în anul 1872, constituie o sursă unică în spațiul basarabean. Include evenimente esențiale din istoria mănăstirii de la întemeiere și până în 1872: stareții acesteia, ctitorii, donatorii. Oferă informații autentice referitoare la obștea monahală (sunt menționați 106 de călugări, majoritatea români), mișcarea clericală, edificiile, evoluția economică. În 1942, în contextul celui de-al Doilea Război Mondial, istoricul Gh. Bezviconi a consacrat o lucrare mănăstirii Japca, care include un studiu și 140 de documente din colecția mitropolitului Visarion Puiu.

Vatra de pornire a lăcașului sfânt o constituie Biserica rupestră Înălțarea Sfinte Cruci. Alături de acest lăcaș sfânt, biserica de vară Înălțarea Domnului, Biserica de iarnă Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și Biserica Maicii de Lesna, turnul-clopotniță și alte edificii din cadrul complexului monahal Japca formează un ansamblu arhitectural cu plină încărcătură istorică, spirituală și păstrătoare de relicve.

De exemplu, în Biserica de vară se află o serie de relicve-simbol: moaștele Sfântului Mucenic Haralambie, o părticică de piatră de la Mormântul Domnului și o parte din Crucea lui Iisus, fixată pe crucea de pe sfintele moaște, ornată cu aur și argint. Moaștele păstrate într-o raclă cu aspect de bijuterie-argint aurit, păzită de doi sfinți cu haine aurite, au fost achiziționate de mănăstire în secolul al XIX-lea. Sub biserică, în direcția de răsărit, se află moaștele Preacuviosului Chesarie, duhovnicul mănăstirii în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. La moaștele Preacuviosului s-au produs tămăduiri miraculoase. În interiorul bisericii, în fața catapetesmei, se află cea mai veche și cea mai apropiată de original copie a icoanei Maicii Domnului de Hârbovăț, pictată în iarna anilor 1858–1859 de Steskevici, elev la Seminarul Duhovnesc din Chișinău. Tot la Japca avea loc ceremonia de transferare a sfinte icoane, care decurgea potrivit unui ritual stabilit special pentru asemenea cazuri.

Un adevărat patrimoniu cultural-spiritual al Mănăstirii Japca o constituie biblioteca acesteia, căreia doctor habilitat în istorie Igor Cereteu și doctor în teologie (istorie) și doctor în filosofie, preotul Octavian Moșin i-a consacrat o valoroasă lucrare științifică³.

Primul diriguitor al schitului Japca este considerat Iezichiil, venit aici la sfârșitul sec. al XVII-lea din Deleni, ținutul Vaslui, fostă moșie a domniței Rusanda, fiica domnului Țării Moldovei, Vasile Lupu. Potrivit unor cercetători, Iezichiil a venit din Lemberg (Lvov). Totuși, mai verosimilă ni se pare supoziția venirii din Deleni, fapt atestat documentar și în *Pomelnicul Mănăstirii Japca* (1872). Din perspectivă metafizicii spațial-simbolice constatăm faptul că este vorba de confluența a două civilizații: una vestică, de sorginte românească și alta estică, cu filieră slavă. *Volens-nolens*, chiar legenda fondatorului developează chintesența acestui așezământ monahal, aflat la confluența celor două spații cu puternice marcaje istorice, concludente în evoluția vetrei monahale.

Despre importanța în plan regional al așezământului monahal Japca ne vorbește faptul că în 1818, mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni a modificat statutul juridic al Japcăi transformându-o în mănăstire. Ierarhul îl informa pe oberprocurorul Sfântului Sinod că „Doar Mănăstirea Japca are ocină, și printre altele, este mai bună”.

Pe parcursul secolelor XVIII–XIX are loc consolidarea domeniului mănăstiresc și a infrastructurii. Roadele pământului reprezentau sursele de bază pentru întreținerea complexului monahal. Călugării descriși în izvoarele timpului ca fiind foarte supli și harnici nu achitau embaticul (taxa pentru pământ) și nu dispuneau de alte scutiri.

Anii 1840–1870 au constituit apogeul dezvoltării economice ai mănăstirii și al extinderii domeniului imobiliar al lăcașului monahal. La sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea bunăstarea materială a mănăstirii a ajuns la apogeu, fapt ce i-a permis lui Zamfir Arbore să numească Japca „întâia între mănăstirile de azi ale Basarabiei”. Grație prosperității economice, mănăstirea Japca a amplificat acțiunile filantropice susținând financiar instituții de învățământ și de cultură, armata, spitale, societăți misionare, adăposturi pentru copii orfani. Clerul ajuta

³ Igor Cereteu, Octavian Moșin, *Bibliografia Mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise*, Chișinău: Lexon-Prim, 2020, 198 p.

credincioșii în perioadele da cataclisme naturale (secetă, inundații) și sociale (ciumă), tratarea bolilor epidemice (holera).

Nu vom eclipsa din vizor nici importanța școlii mănăstirești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, la fel nici instituția socială pentru orfanii clericilor și copiilor săracă din parohiile învecinate.

În contextul Marelui Război, mai multe monahii din Polonia rusească (teritoriu anexat de Rusia a doua jumătate a sec. al XVIII-lea), de la Mănăstirea Lesna, din eparhia Holm, s-au refugiat în Basarabia. Ca rezultat, la 26 martie 1916 s-a decis ca Mănăstirea Japca să fie reorganizată în una de monahii. În toamna anului 1917, Mănăstirea Japca s-a aflat sub incursiunile bolșevicilor, întorși de pe Frontul Românesc, iar maicile Ecaterina și Nina, de origine nobiliară, ca prin minune, și-au salvat viețile.

În perioada interbelică, Mănăstirea Japca era „cea mai de seamă așezare de călugărițe, după cum Dobrușa a călugărilor”. De specificat faptul că episcopul Visarion Puiu, care a păstorit în scaunul Eparhiei Hotinului între 1923 și 1935 era rezervat față de „spiritul rusesc” de la Japca și de lipsa de mână de gospodari. Ierarhul era preocupat de „refacerea întregii gospodării mănăstirești”. De curând, oficiosul Eparhiei Hotin avea să specifice că mănăstirile Japca și Dobrușa „ocupă locul de frunte și ne prezintă un exemplu viu de viață cucernică mănăstirească și gospodărie vrednică de imitat”⁴.

La fel, sub administrarea episcopului Visarion Puiu, Japca „a devenit un adevărat punct de cultură națională de pe malul Nistrului”. Părintele Visarion dorea să facă din Japca o mănăstire-model, potrivit învățării lui Iisus Hristos, ce ar îmbina „munca și învățătura”. În octombrie 1927, la așezământul monahal a fost deschisă Școala de Gospodărie Sătească de Fete, cu internat, „școală de absolută necesitate pentru populația creștină”, „cu o pregătire practică rurală a fetelor de săteni”. Studiile s-au desfășurat potrivit programului de învățământ primar și în baza materiilor didactice special caracteristice acestui gen de școli românești. Se studiau 15 discipline: religia, româna, matematica, istoria, geografia, anatomia, igiena, medicina populară, sericicultura, apicultura, gospodăria, țesutul, lucrul de mână, caligrafia și cititul. Sistemul educațional era concentrat pe două dimensiuni: religioasă și patriotică. Începând cu anul școlar 1936–1937, s-a decis ca școala de la mănăstire să funcționeze ca Gimnaziul Industrial de Fete. Elevele erau „vioaie, disciplinate și sănătoase”. Aveau „uniformă cu lungime mai jos de genunchi, cu bentițe negre și gri, cu băști albe pe cap”. În urma intervenției sovietice în Basarabia, activitatea școlii a fost întreruptă.

Parte componentă a culturii naționale, învățământul religios, inclusiv cel de la Japca, a contribuit la consolidarea statului unitar românesc.

Din perspectivă numerică constatăm faptul că cea mai numeroasă comunitatea monahală a fost în anul 1922, fiind constituită din 250 de suflete, iar cea mia puțin numerică în anul 1883 – 11 nevoitori. La Japca a locuit cel mai longeviv călugăr din Basarabia. Este vorba de Paisie, care a locuit 115 ani, înmormântat în cimitirul lăcașului sfânt⁵. La 6 august 2021, comunitatea monahală era constituită din 35 de nevoitori, trei preoți și 32 de monahii și surori de ascultare.

Cercetările noastre au dus la identificarea – începând cu sfârșitul secolului al XVII-lea și până în anul 2021 a 43 de diriguitori ai sfântului lăcaș. Potrivit cercetărilor recente realizate de istoricul Igor Cereteu și preotul Octavian Moșin a mai fost identificat un superior al vetrei monahale. Este vorba de Inochentie Vartic, menționat într-o inscripție de carte cu data de 15 iulie 1818. Toți acești ierarhi au contribuit substanțial la dezvoltarea și consolidarea sfântului lăcaș. Dacă ieromonahul Iezichiil (sfârșitul secolului al XVII-lea) este considerat fondator, atunci pe timpul ieromonahului Nicodim (mijlocul secolului al XVIII-lea) a început construcția Bisericii de lemn Înălțarea Domnului. Despre ieromonahul Calist, care a dirigit așezământul monastic în anii 1810–1818 se spunea că „era cel mai cu știință de carte dintre toți nacealnicii de la mănăstiri

⁴ Ion Valer Xenofontov, *Mănăstirea Japca – o istorie a rezistenței spirituale*, in: *Dialogica*, anul II, nr. 1, 2020, pp. 88-98.

⁵ Idem, *Paisie – călugărul excentric de la Japca*, in: *Literatura și arta*, 13 octombrie 2011, p. 8.

din Basarabia, aceasta era cunoscut de mulți”. Perioada în care stareț la Japca a fost arhimandritul Casian (1836–1842, 1844–1853, 1856–1864), poate fi considerată o epocă de prosperitate a sfântului lăcaș. Au fost edificate mai multe construcții pe teritoriul mănăstirii. Și în prezent, în corpul de chilii aflat în dreapta Casei Preoților, există o inscripție datată cu anul 1847, din timpul starețului Casian. Egumena Ecaterina (1916), contesă, rudă cu familia imperială a Romanovilor, a fondat patru mănăstiri de obște. Egumenele Serafima, stareță în anii 1959–1978 și Alexandra, diriguitoare în anii 1979–1999, împreună cu obștea monahală s-au confruntat cu abuzurile autorităților sovietice, care au întocmit chiar în anul 1964 un plan de închidere a sfintei mănăstiri. Din acest perimetru, Mănăstirea Japca, este numită, pe bună dreptate *Mănăstirea Rezistenței*. Din 28 noiembrie 2015, egumena Parascheva diriguiește cu înțelepciune și pietate sfântul lăcaș. Monahia susține că este foarte dificil să edifice un așezământ monahal, dar și mai greu este să-l menții pe unul cu un puternic fundament istoric, la care au slujit vrednici slujitori ai Bisericii Ortodoxe⁶.

Spațialitatea sacră, identitatea puternic religioasă, sentimentul de evlavie, slujitori vrednici și neînfrânți de vicisitudinile timpului, focarul de cultură și spiritualitate, rezistența în fața ingerinței militare și politico-ideologice, mod de viață sănătos (slujitorii de la Japca au o longevitate de peste 80 de ani!), bucătărie sănătoasă și tradițională etc., constituie acei factori ce conferă un miracol al spațialității sacre, ce urmează a fi aprofundat în cercetări și valorificat de istorici, antropologi, clerici, ecologiști, medici, nutriționiști, artiști, scriitori, arhitecți pentru a înțelege în complexitate *Fenomenul Japca*.

Repere din viața actuală a sfântului lăcaș: o cercetare de visu

Pe parcursul zilelor de 27–29 iulie 2021 împreună cu un grup de cercetători (Ion Eremia, prof. univ. dr. hab., șeful Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova; Igor Cereteu, conf. univ. dr. hab., Institutul de Istorie; Ivan Duminica, dr. hab., institutul Patrimoniului Cultural) coordonați de părintele Octavian Moșin, conf. univ. dr., Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, am participat la simpozionul științific „Lecturi mănăstirești. Japca. Ediția I-a”. Alături de suita de evenimente științifice am realizat și un mic jurnal referitor la impresiile noastre privind viața cotidiană din cadrul mănăstirii.

Mica noastră delegație coboară timid din microbuzul parcat în apropierea turnului-clopotniță. Suntem așteptați de maica Ariadna, secretara așezământului monahal Japca. Monahia ne zâmbește cu căldură și blândețe și ne îndrumă spre arhondaric.

Pentru prima dată am fost cazat în hotelul mănăstirii în mai 2012. Pe atunci clădirea părea o casă țărănească vopsită cu var, iar pe pereți se aflau icoane, covoare moldovenești, părătare, țoluri, perne brodate. În hol se afla o sobă. Toată această ambianță oferea un colorit rustic. Între timp, arhondaricul a fost modernizat, fiind înzestrat cu dependențe în interior. Totuși, Ivan Duminica, cel mai tânăr doctor habilitat în istorie din Moldova, absolvent al Facultății de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova, membru al delegației de la Chișinău, dă semnale că spațiul care ne va găzdui pe parcursul a două nopți dispune de doar două prize în hol. Prevalează însă elementele moderne în arhondaric, deoarece Igor Cereteu, doctor habilitat în istorie, are nevoie de îndrumări tehnice pentru a putea utiliza cu iscusință gradația întrerupătorului, care schimbă pe trepte nivelul de luminozitate. Iulian Proca, împreună cu soția sa Ala, jurnaliști la TRM, au umplut holul arhondaricului cu echipamentul pentru filmări. Daniela Gherman, redactor prezentator la Radio Moldova, este bucuroasă că reportofonul ei nu este atât de pretențios: încapă într-un spațiu mai mult decât modest. Părintele Octavian Moșin a fost cazat în Casa Preoților, anterior fosta școală mănăstirească.

⁶ Ion Valer Xenofontov, *Complexul monahal Japca: istorie și spiritualitate*. Ediția a II-a revăzută și adăugită / Cons. șt.: Octavian Moșin, ed.: Eduard Potângă, Chișinău: Lexon-Prim, 2020, 540 p.

După ce am obținut comoditățile necesare pentru cazare ne îndreptăm spre cel mai mare edificiu din cadrul complexului monahal: Biserica de vară cu hramul Înălțarea Domnului. Profesorul Ion Eremia, șeful Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie de la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova, ține neapărat să facă o mică jertfă, de aceea caută cu insistență boxa pentru donații. Îi prezint lui Ivan Duminica Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de Hârbovăț, cea mai fidelă copie pictată în iarna anilor 1858–1859. Mi-a fost dificil să o identific din start, deoarece maicile i-au schimbat locul: dacă cu vreo doi-trei ani în urmă se afla în fața iconostasului, partea stângă, acum se află în partea dreaptă. Ivan Duminica, asemenea unui autentic cercetător, notează cu mare grijă însemnarea de pe icoană și caută cu aviditate alte inscripții din sfântul lăcaș.

Mica noastră delegație iese din biserică și se așează pe scăunelele din direcția chiliilor. Aici ne așteaptă o surpriză. Dintre toate vietățile de pe teritoriul mănăstirii se evidențiază Rozalina. Este o cățelușă simpatică, care se apropie de noi foarte sfioasă, face un semicerc, are capul ușor înclinat, ochii smeriți, pașii îi leagănă agale, astfel încât prezintă actricește mersul încetinit al maicilor în etate de la sfântul lăcaș. Rozalina va fi foarte prietenoasă cu noi pe parcursul întregii noastre vizite la Japca.

Am ținut neapărat să vizităm cimitirul mănăstirii și să identificăm mormântul legendarului Paisie, cel mai longeviv monah din Basarabia. A trăit 115 ani, se încălța cu papuci diferiți, iar hainele și le învechea. În semn de pietate, față de călugărul aflat la senectute, mult timp, membrii obștii monahale nu au avut curajul să poarte acest nume. Au dorit să-l mențină doar pentru acel monah cu virtuți deosebite. Maica Ariadna, cercetătoarea din interior a sfântului lăcaș, cronicarul și fotograful *Mănăstirii Rezistenței* este cea care a descoperit mormântul călugărului Paisie amintit în *Pomelnicul Mănăstirii Japca* din anul 1872.

Maicile ne servesc cu bucate gustoase și naturale. Din băutură suntem serviți cu compot de fructe, ceai, cafea, divin și bere. Berea nefiltrată a fost cumpărată de pe malul stâng al fluviului Nistru, de la Camenca. Monahia Parascheva, diriguitoră a sfântului lăcaș, este o gazdă-primitoare. Ne întreține discuția cu vorbe pline de duh, amintiri despre fostele starețe și dificultățile prin care a trecut obștea monahală, ne vorbește cu căldură de părinții ei fizici. Egumena Parascheva ne îndeamnă și servim din bucate, iar noi – participanții la simpozionul științific – nu ne lăsăm mult rugați. Mâncarea este prea gustoasă ca să nu o savurăm. Maica Macrina, cu ascultări la trapeză, se bucură că gazdele au mâncat cu saț și au mulțumit pentru daruri. La fel, ne bucurăm din apa cristalină din Aleea celor Patru Izvoare. Jurnalistul Iulian Proca ne îndeamnă să bem apă din Izvorul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, locul unde, spun maicile, s-a arătat, prin anii 1960, chipul Maicii Domnului. Apa izvorăște din colina Purice și se revarsă în noul iaz, în care sălășluiesc pești blânzi, care nu se stingheresc de prezența omului, înoată la suprafața apei și caută cu lăcomie hrană.

Pentru participanții la manifestarea științifică de la Japca, părintele Octavian Moșin a organizat niște popasuri turistice în împrejurimile mănăstirii Japca. Ne impresionează Biserica Sfântă Treime din satul Cuhureștii de Sus, monument de arhitectură de importanță națională ce combină armonios stilul bizantin cu cel moldovenesc. A fost edificată după proiectul vestitului arhitect Alexei Șciusev. Piatra de temelie a fost pusă în anul 1913, iar lucrările de construcție au durat pe parcursul a 17 ani. Serviciul divin de târnosire a locașului sfânt a avut loc la 12 octombrie 1930 și a fost oficiat de episcopii Visarion al Hotinului, Martir Grigore Leu, vicarul Mitropoliei Moldovei și Veniamin Bârlădeanu, vicarul Episcopiei de Huși. Am vizitat cavoul locașului sfânt, dar și cazangeria edificiului. Biserica are o acustică surprinzătoare.

La Cobâlea, la stejarul (*Quercus robur* L.) atribuit lui Ștefan cel Mare și Sfânt, cu o vârstă de cca 700 de ani, cel mai longeviv copac din Republica Moldova, am făcut un cerc și am constatat că arborele ornamental cu înălțimea de 17 m, poate fi cuprins de șase adulți. În apropierea stejarului aflat sub protecția statului din 8 ianuarie 1975 se află o biserică, o răstignire și bustul lui Ștefan cel Mare.

La Casa Muzeu „Dimitru Matcovschi” din Vadul-Rașcov am rămas plăcut surprins să constat faptul că în Casa Mare a casei părintești a poetului-academician se află ultima carte de versuri și eseuri „Poeme în genunchi”, elaborată în primăvara anului 2013, perioada în care poetul era internat în spital (a reușit să o vadă!), Pentru mine, emoțiile au fost cu atât mai puternice cu atât mai multă că am fost cel care a intermediat corespondența dintre autor, care locuia în una din casele de Porților orașului Chișinău, și Institutul de Studii Enciclopedice, care a editat volumul. Lucrarea a fost finanțată din banii proprii a doctorului habilitat în politologie Constantin Manolache. Așa cum a dorit autorul, lectura cărții a fost asigurată de criticul literar, poetul, traducătorul și redactorul Tudor Palladi. Concepția artistică a lucrării a fost realizată de designerul Vitaliu Pogolșa. De menționat faptul că în sicriul poetului a fost pus și acest volum. Manuscrisul cărții l-am predat spre păstrare, la 21 decembrie 2018, Muzeului Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu” (director Vasile Malanețchi).

Revenind la Japca, constatăm faptul că privescarea mirifică de la mănăstirea rupestră, vatra sfântului lăcaș, abundă în verdeață, accentuând și mai mult inconfundabilul *Verde de Japca*.

Ala Primovici, orașeanca, dorește cu insistență să ajungă la ferma de vaci a mănăstirii. Este curioasă să vadă procesul de mulgere a vacilor. Aici constatăm acareturi bine îngrijite cu acoperiși construit în baza unei rezoluții semnate de Vladimir Voronin, ex-președinte al Republicii Moldova. De notat faptul că șeful statului a confundat denumirea mănăstirii, notând pe document „Japca”. Ala nu a reușit să mulgă văcuțele însă ne surprinde pe toți Părintele Moșin, care a muls trei cornute. Părintele ne-a spus că a învățat să aibă grijă de văcuțe la bunica sa, Claudia, acum vreo trei decenii.

Maica Nectaria, cu ascultări la ferma de vaci, ne spune că îi ia cam o oră pentru a mulge cele 10 văcuțe. La fermă vedem niște vițeluși și le zicem că sunt din prima generație, deoarece la puntea ce duce spre mănăstirea rupestră am mai constat vreo trei juncani – generația a doua.

Deseori atmosfera agreabilă, scăldată de ciripitul păsărelelor era întreruptă de zgomotul tractoarelor. Acest fapt chiar ne-a creat impedimente în timpul înregistrărilor audio și video.

Cea mai frumoasă urare pe care mi-a fost dat vreodată să o aud în viață a fost cea din partea egumenei Parascheva, care ne-a urat cercetătorilor mănăstirii Japca, ca atunci când va fi dat să ajungem în postexistența, fie ca în Împărăție Cerului să ne întâmpine întreaga obște monahală a Japcei și să ne mulțumească pentru truda depusă.

În prezent, mănăstirea Japca este un furnicar agitat. Maicile au o mulțime de ascultări în gospodăria sfântului lăcaș. Chiar și cele în etate participă la diferite ascultări, în măsura în care le permite puterile. Maicile cu suflet de copil nici nu observă cum mica noastră delegație le urmărește cu încântare și se miră cum de poate exista atâta putere într-un chip de femeie, ce pare atât de plâpând. Puterea le este dată și de respectarea cu strictețe a ritualului religios.